

پیامدهای تحریم اقتصادی ایران

عشرت عبداللہی

مردم عادی؛ در عین حال در این گیرودار شرکت‌های اروپایی و به ویژه انگلیسی نیز زیان خواهند دید. به گزارش ایندیپندنت، در حال حاضر، انگلیس روابط تجاری گسترده و روبه‌رشدی با ایران دارد. براساس گزارش‌های منتشره از سوی دولت انگلیس، صادرات انگلیس به ایران در سال ۲۰۰۴ با افزایش ۱۰۰ درصدی نسبت به پنج سال قبل از آن، به ۶۷۸ میلیون پوند رسید. علاوه بر این، در همین سال، مبلغ ۴۲۶ میلیون پوند از کالاهای انگلیسی نیز از طریق دبی به ایران وارد شد که بدین ترتیب، حجم کالاهای انگلیسی واردشده به ایران در سال ۲۰۰۴، به ۱/۱۰۴ میلیارد پوند رسید و لذا ایران به یکی از بزرگترین شرکای تجاری انگلیس در منطقه خاورمیانه تبدیل شده است.

یکی دیگر از موضوعات مهم، مساله سرمایه‌گذاری در ایران می‌باشد. با توجه به فرصت‌های بسیار سرمایه‌گذاری در حوزه‌های نفت و گاز ایران، اعمال تحریم علیه این کشور به معنای محروم‌کردن اروپا و انگلیس از این امتیاز می‌باشد. ایندیپندنت در ادامه ارجاع پرونده ایران و طرح اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه ایران را بی‌تاثیر در جلوگیری از فعالیت‌های هسته‌ای ایران دانسته است. براساس این گزارش، روسیه و چین از جمله مخالفان طرح تحریم ایران می‌باشند و حتی اگر طرح تحریم‌ها در شورای امنیت تصویب شود، باز هم اروپا و آمریکا در زمینه اعمال این تحریم‌ها تنها خواهند ماند. تجربه قانون تحریم‌های آمریکا و عدم توجه کشورهای دیگر به خواست‌های مکرر آمریکا برای

اقتصادی کشور در سال ۲۰۰۵ حدود ۵/۲۵ درصد عنوان شد.

براساس این گزارش، تحریم احتمالی ایران از سوی سازمان ملل، تاثیرات منفی بسیاری بر بخش نفت کشور خواهد داشت و در درازمدت باعث کاهش رشد اقتصادی ایران می‌شود. تحلیلگران این مرکز در ادامه عنوان کردند که تحریم احتمالی ایران از سوی شورای امنیت، تاثیر عمیق بر وضعیت سرمایه‌گذاری در ایران خواهد داشت و بخش نفت با نیاز بسیاری که به جذب سرمایه‌گذاری دارد، بیشترین زیان را از این شرایط می‌بیند.

ممکن است تحریم اقتصادی به افزایش برخی هزینه‌های ایران منجر شود، اما این امر محدود به ایران نخواهد بود، بلکه...

گزارش‌ها حاکی است که در سال ۲۰۰۲ قراردادی در زمینه افزایش مشارکت‌های تجاری بین ایران و اتحادیه اروپا به امضای مقامات مسوول رسید، ولی پس از آن طی دو تا سه سال اخیر به دلیل مناسبات سیاسی ایران و اتحادیه اروپا، چنین روابطی کمرنگتر شده است.

ایندیپندنت: اروپا و آمریکا در زمینه اعمال تحریم‌ها تنها خواهند ماند

دیپلمات‌های غربی از اعمال تحریم‌هایی سخن می‌گویند که تنها به دولت ایران زیان وارد آورد نه به

در شرایطی که ایران بر ادامه فعالیت‌های هسته‌ای تاکید می‌ورزد و فشارهای غرب برای تغییر این موضع را نادیده می‌گیرد، به نظر می‌رسد که مواجهه غرب و ایران بیش از پیش تشدید خواهد شد. بر این اساس، گزینه موردنظر آمریکا و کشورهای غربی برای بازداشتن ایران از فعالیت‌های هسته‌ای پس از ارجاع پرونده ایران به شورای امنیت، اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه این کشور است. اما اعمال تحریم‌های اقتصادی علیه ایران چه پیامدهایی خواهد داشت؟ آیا اعمال تحریم‌ها علیه ایران به اقتصاد این کشور آسیب وارد می‌کند؟ یا این که بر اقتصاد جهانی نیز تاثیر منفی خواهد گذاشت؟ در گزارش پیش رو این موضوع از نگاه تحلیلگران اقتصادی بررسی شده است.

پیش‌بینی بیزینس مانیاتور از تحریم اقتصادی ایران

تحریم احتمالی ایران از سوی شورای امنیت، تاثیری عمیق بر وضعیت سرمایه‌گذاری در ایران خواهد داشت.

بیزینس مانیاتور اینترنشنال در گزارش تحلیلی خود از وضعیت اقتصادی ایران طی سال‌های آینده اعلام کرد: تحلیلگران، تحریم احتمالی ایران از سوی شورای امنیت سازمان ملل را بزرگترین خطر برای اقتصاد ایران در طول سال جاری عنوان کرده و اظهار داشته‌اند: در صورت حل‌وفصل مسالمت‌آمیز این مساله، رشد اقتصادی ایران در سال جاری بیش از ۶/۲۱ درصد خواهد بود، این در حالی است که رشد

بازرگانی ایران و آلمان سپس با اشاره به این که صادرات این کشور به ایران در سال گذشته ۲۳ درصد نسبت به سال ۲۰۰۳ میلادی رشد داشته است، گفت: در صورت تحریم ایران، مناسبات اقتصادی و حجم مبادلات تجاری دو کشور کاهش خواهد یافت.

توکوس در پاسخ به این که "آیا اقتصاد ایران می‌تواند چنین تحریم‌هایی را تحمل کند؟" گفت: اقتصاد ایران آزمایش خود را در بحران‌ها داده است و سال‌ها است تحت تحریم‌های یکجانبه آمریکا قرار دارد. توکوس در پاسخ به این که "آیا تحریم‌ها تأثیرگذار هستند؟" گفت: من بسیار تردید دارم که تحریم بتواند به تغییر موضع سیاسی ایران در مناقشه اتمی کمک کند.

گفت: مساله مهم دیگر این است که جنس و طبیعت مساله فناوری هسته‌ای، اساساً موضوعی اقتصادی - تکنولوژیک است. در دنیایی که به سمت اقتصاد دانایی‌محور حرکت می‌کند، استفاده از ابزارهای تهدیدآمیز سیاسی و امنیتی خلاف عقل است.

ارزیابی رییس اتاق بازرگانی ایران و آلمان از تحریم اقتصادی ایران

از دیدگاه میشل توکوس، رییس اتاق بازرگانی ایران و آلمان در تهران، تحریم احتمالی ایران به علت موضع این کشور در ارتباط با برنامه هسته‌ای‌اش، پیامدهای شدیدی را متوجه صادرات آلمان و شرکت‌های فعال این کشور در ایران خواهد کرد.

تحریم ایران، تجربه خوبی در این زمینه است. ایندیندنت در پایان گزارش خود از کشورهای غربی خواسته است تا قبل از اقدام در جهت تحریم ایران، کمی بیشتر در مورد این موضوع و نتایج آن فکر کنند.

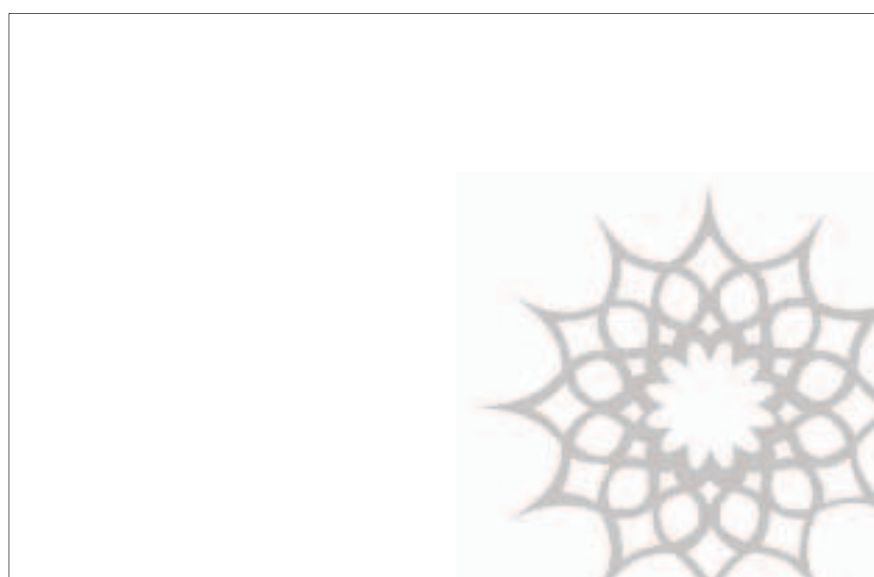
نهادن‌دیان: امکان عملی تحریم اقتصادی ایران وجود ندارد

معاون اقتصادی شورای عالی امنیت ملی با اشاره به اوضاع جاری در روابط بین‌المللی تصریح کرد که امکان عملی برای تحریم اقتصادی بر ایران وجود ندارد.

دکتر محمد نهادن‌دیان، در گفتگو با خبرگزاری دانشجویان ایران گفت: اصولاً در موضوعی که راه‌حلی جز تعامل و همکاری ندارد و راه‌حل‌های "برد - برد" در آن کاملاً میسر است، استفاده از ادبیات تهدیدآمیز کار غلطی است و تحریم به هیچوجه بر تقویت این تعامل اثر مثبتی ندارد. معاون اقتصادی شورای عالی امنیت ملی کشورمان افزود: در شرایط امروز، امکان عملی برای تحریم اقتصادی وجود ندارد، حتی در قرن نوزدهم هم این امکان کم بود، لذا قطعاً در قرن بیست‌ویک دیگر نمی‌توان با ادبیات قرن نوزده صحبت کرد. وی با بیان این که بیش از ۲۰۰ مورد تحریم اقتصادی در قرن ۱۹ صورت گرفته است، گفت: درجه توفیق این تحریم‌ها که به‌ویژه از سوی یک کشور اعمال می‌شد، بسیار پایین بوده است. نهادن‌دیان تصریح کرد: هرچه کشوری پهناورتر باشد و همسایگان و دوستان بیشتری داشته باشد، امکان توفیق تحریم اقتصادی علیه آن کمتر است. وی در عین حال ادامه داد: ممکن است تحریم اقتصادی به افزایش برخی هزینه‌ها منجر شود، اما این هزینه محدود به ایران نخواهد بود، بلکه کشور تحریم‌کننده و همسایگان و اقتصاد جهانی را نیز تهدید می‌کند. نهادن‌دیان گفت: چرا باید سراغ راه‌حلی در مساله هسته‌ای ایران برویم که جز "باخت - باخت" چیز دیگری در پی ندارد؟

معاون اقتصادی شورای عالی امنیت ملی در ادامه

در صورت تحریم ایران، مناسبات اقتصادی و حجم مبادلات تجاری آلمان با ایران کاهش خواهد یافت.

② اعمال تحریم علیه ایران، به معنای محروم کردن اروپا و انگلیس از فرصت‌های سرمایه‌گذاری در حوزه‌های نفت و گاز ایران خواهد بود.

بیزینس ویک: دوران نفت ارزان به پایان رسیده است

کشورهای اروپایی، ژاپن و چین به منابع نفت و گاز ایران نیازمند هستند و از هرگونه تحریم نفتی این کشور جلوگیری خواهند کرد. از دیدگاه نشریه بیزینس ویک، آمریکا برای تحت فشار قراردادن ایران، گزینه‌های چندانی در پیش روی ندارد و در حالی که در محاصره عراق گرفتار شده است، مقابله با ایران برای این کشور بسیار مخاطره‌آمیز خواهد بود.

بیزینس ویک در گزارش خود آورده است: اگر تنش‌های مربوط به برنامه هسته‌ای ایران پنج سال پیش رخ می‌داد، احتمال تحریم اقتصادی یا نفتی

توکوس در گفتگو با روزنامه فایننشیل تایمز چاپ آلمان در پاسخ به این که "تحریم ایران چه پیامدهایی برای اقتصاد آلمان دارد؟" گفت: این امر صادرات آلمان به ایران را سخت‌تر یا غیرممکن خواهد کرد. رییس اتاق بازرگانی ایران و آلمان اضافه کرد: تحریم ایران به شدت تعداد بیشمار از شرکت‌های آلمانی را تحت‌تأثیر قرار می‌دهد، شرکت‌هایی که سالیان متمادی فعالیت خود را در بازار ایران گسترش داده‌اند. توکوس افزود: حجم صادرات آلمان به ایران در سال گذشته (۲۰۰۵) حدود ۴/۲ میلیارد یورو بوده و این کشور بدین ترتیب، مهمترین بازار آلمان در منطقه خاورمیانه بوده است. رییس اتاق

ایران وجود داشت، اما اکنون که قیمت‌های نفت طی دو سال اخیر سه برابر شده است و بازار نفت شدیداً احساس کمبود عرضه می‌کند، چشم‌پوشی از نفت ایران نه تنها عملی نیست، بلکه حتی غیرقابل‌باور می‌نماید.

از نظر بیزینس ویک، دوران نفت ارزان به پایان رسیده است، بنابراین حتی کوچکترین شوک‌های سیاسی نیز تاثیر ناگواری بر بازار نفت خواهند گذاشت، چه رسد به قطع صادرات چهارمین تولیدکننده بزرگ نفت جهان.

در صورت بستن تنگه هرمز، بهای نفت به ۲۵۰ دلار می‌رسد

در صورت تشدید فشارها بر ایران، این کشور مجبور به بستن تنگه هرمز به روی جریان نفت جهان خواهد شد. به گفته ویس، با وجود این که وابستگی کشورهای غربی به نفت نسبت به شوک نفتی دهه ۱۹۷۰ کاهش یافته است، اما این بدان معنا نیست که نفت نمی‌تواند موجب رکود اقتصادی جهان شود.

وزیر انرژی آمریکا: توقف برنامه هسته‌ای ایران، مهمتر از جلوگیری از افزایش قیمت نفت است.

دیوید ویس، اقتصاددان ارشد موسسه استاندارد پورز با اشاره به این که قیمت نفت به افزایش خود ادامه خواهد داد و نهایتاً به رکود اقتصادی جهان منجر خواهد شد، گفت: متأسفانه تنش‌های سیاسی، بروز چنین پدیده‌ای را بسیار محتمل ساخته‌اند. وی درباره تنش مربوط به برنامه هسته‌ای ایران افزود: اگر ایران نفت خود را از بازار جهانی کنار بکشد و تنگه هرمز را به روی نفتکش‌ها ببندد، بازار با ۲۰ میلیون بشکه کمبود نفت مواجه خواهد شد که به رسیدن بهای نفت به ۲۵۰ دلار منجر خواهد شد و در این شرایط شکی در بروز رکود اقتصاد جهان وجود نخواهد داشت.

رویترز: ژاپن ۴۰ درصد از واردات نفت خود از ایران را کاهش داده است

با وجود تهدیدات غرب مبنی بر اعمال تحریم اقتصادی علیه ایران، تقاضای جهانی برای خرید نفت از این کشور روبه‌افزایش است. به گزارش رویترز،

افزایش تقاضای جهانی برای نفت و کاهش تولید نیجریه، بر تنگنای بازار نفت افزوده است و همین امر موجب افزایش تقاضا برای نفت ایران شده است.

بر پایه این گزارش، با وجود این که ژاپن و برخی از کشورهای دیگر واردات نفت از ایران را کاهش داده‌اند، اما تمایل دیگر کشورهای جهان نسبت به خریداری نفت از ایران روبه‌افزایش است.

ژاپن به علت برنامه هسته‌ای ایران در سه‌ماهه دوم امسال واردات نفت از ایران را ۴۰ درصد کاهش داد و از ۳۸۵ هزار بشکه در روز در سه‌ماهه نخست، به ۲۴۰ هزار بشکه رساند. در مقابل، دیگر واردکنندگان بزرگ نفت جهان اعلام کرده‌اند که هیچ طرحی برای کاهش واردات نفت از ایران ندارند. کارشناسان بازار نفت معتقدند که بازار آشفته نفت و نگرانی واردکنندگان از قطع روابط با صادرکنندگان بزرگ، گزینه‌های واردکنندگان را محدود ساخته است.

تاثیر افزایش قیمت نفت بر رشد اقتصادی آمریکا

در صورت کاهش صادرات ایران، قیمت جهانی نفت افزایش خواهد یافت. به گزارش خبرگزاری رویترز، ساموئل بومدن، وزیر انرژی آمریکا گفت: این مساله موجب تعجب بسیار زیاد اقتصاددانان آمریکایی شده است که افزایش قیمت نفت تاکنون آثار منفی چندانی بر رشد اقتصادی این کشور نداشته است. این در حالی است که شوک نفتی دهه ۱۹۷۰ میلادی، اقتصاد آمریکا را به شدت با رکود روبرو کرد.

بن‌برناباک، رئیس فدرال رزرو آمریکا نیز پیش از این اعلام کرده بود که افزایش قیمت نفت طی سال‌های گذشته، موجب کاهش پنج تا یک درصدی رشد اقتصادی آمریکا شده است.

بومدن تصریح کرد: در صورت کاهش صادرات ایران، قیمت جهانی نفت افزایش خواهد یافت، ولی سایر کشورهای تولیدکننده آماده تامین نفت موردنیاز بازار خواهند بود. شایان ذکر است که ایران چهارمین صادرکننده بزرگ نفت جهان بشمار می‌رود و نگرانی درخصوص پرونده هسته‌ای ایران موجب افزایش ۲۱ درصدی قیمت نفت از ابتدای امسال تاکنون شده است. وی در پایان گفت: ایران و ونزوئلا به درآمدهای نفتی خود نیاز دارند و من فکر نمی‌کنم که هیچیک از

این دو کشور اقدام به قطع صادرات نفت خود نمایند. به‌هرحال، در کنار نگرانی‌های دیگر، از جمله بحران خاورمیانه و ادامه جنگ اسرائیل با لبنان و توقف تولید در یکی از میداین بزرگ نفتی آمریکا، این اقدام ایران می‌تواند باعث افزایش قیمت نفت شود. در حالی که هیچیک از کشورهای صنعتی که به واردات نفت وابسته هستند، نمی‌خواهند شاهد افزایش بیشتر قیمت نفت باشند، وزیر انرژی آمریکا گفته است: توقف برنامه هسته‌ای ایران، مهمتر از جلوگیری از افزایش قیمت نفت است.

خبرگزاری رویترز به نقل از بومدن گزارش داد: ما برای روبروشدن با قطع صادرات نفت ایران آماده‌ایم و آنچه بیش از افزایش قیمت نفت مهم است، تلاش برای متوقف کردن فعالیت‌های مربوط به غنی‌سازی اورانیوم در ایران است.

بنا به این گزارش، اختلافات ایران و غرب درخصوص برنامه هسته‌ای، نگرانی قطع احتمالی عرضه نفت ایران را افزایش داده است، ضمن آن که ادامه درگیری‌های لبنان و اسرائیل نیز بر شدت نگرانی‌های بازار جهانی نفت افزوده است.

اما واقعیت این است که در صورت اعمال تحریم‌های نفتی و اقتصادی علیه ایران، اقتصاد این کشور نیز با خطر روبرو خواهد شد، چرا که اقتصاد ایران بر واردات متکی است. براساس آمار منتشرشده، از درآمد ۴۰ میلیارد دلاری پیش‌بینی شده در بودجه سال ۸۴، حدود ۳۵ میلیارد دلار هزینه واردات بوده است. بر این اساس، اتکای اقتصاد ایران به واردات در چنین سطحی می‌تواند در صورت تحریم نفتی ایران از سوی شورای امنیت، آسیب جدی بر اقتصاد کشور وارد کند. درواقع، نیاز ایران به واردات کالاهای مصرفی و صنعتی و اتکای همه‌جانبه به درآمد نفت، مشکل عمده در این زمینه است.

بر این اساس، تحریم اقتصادی ایران و در نتیجه، توقف صادرات نفت، هم موجب افزایش بی‌سابقه قیمت نفت در بازارهای جهانی خواهد شد و در نتیجه، رشد اقتصادی را تهدید می‌کند و می‌توان انتظار داشت که اقتصاد جهانی دوره‌ای از رکود را تجربه کند و هم موجب می‌شود که در نتیجه عدم صادرات نفت و یا کاهش صادرات آن، درآمدهای نفتی ایران که بیش از ۹۵ درصد منابع بودجه‌ای کشور را شامل می‌شود، کاهش یابد و موجبات رکود اقتصادی را در داخل فراهم کند. ■